

Beleidsplan Stichting Onderzoek Scholekster 2026-2030



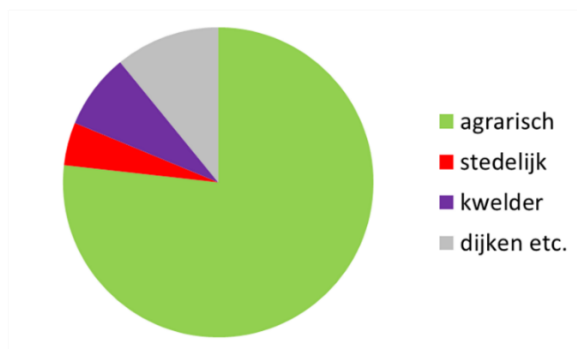
Inhoud

Inleiding	2
Doelstelling SOS en te verrichten werkzaamheden	3
Bedreigingen in kaart brengen en beschermingsmaatregelen voorstellen en/of initiëren	4
Onderzoek stimuleren en coördineren.....	5
Onderhouden van een netwerk.....	6
Communicatie.....	6
Fasering over de periode 2026-2030	7
Over de Stichting Onderzoek Scholekster	7
Organisatie en commissies	8
Wijze van verwerving van inkomsten	8
Beheer en besteding vermogen.....	8
Partners	9
Literatuur.....	9

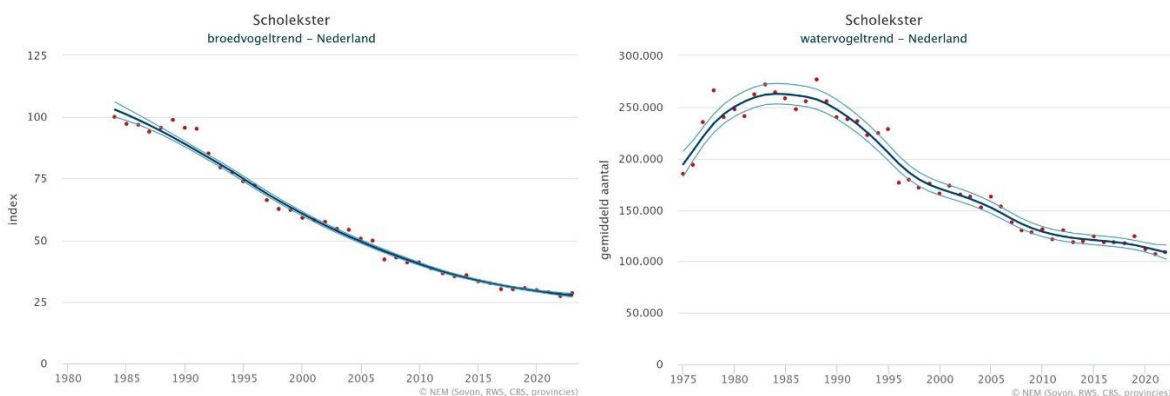
Inleiding

Een belangrijk deel van de wereldpopulatie van de Scholekster (*Haematopus ostralegus*) broedt en overwintert in Nederland. In de winter is het een karakteristieke wadvogel en in de zomer een bekende weidevogel. Maar er broeden ook Scholeksters op kwelders en dijken langs de kust en meer en meer ook op daken in stedelijk gebied (Figuur 1). In 2008 broedde naar schatting 4% van de populatie in stedelijk gebied en in 2023 was dit gestegen naar 20% (Wortel et al. 2024).

Het gaat echter al meer dan 30 jaar slecht met de Scholekster en van de Nederlandse broedpopulatie resteert nog maar een kwart (Figuur 2). Een dramatisch snelle afname voor een soort die wel 46 jaar oud kan worden.



Figuur 1. Verdeling over verschillende habitats van in Nederland broedende Scholeksters in 2008 (Ens et al. 2011).



Figuur 2. Links: trend in de broedpopulatie van de Scholekster in Nederland. Weergegeven is een index (op 100 gesteld voor het jaar 1984) en de met trendspotter berekende trendlijn, inclusief betrouwbaarheidsinterval (Bron: www.sovon.nl). Rechts: trend in het aantal niet-broedende Scholeksters in Nederland. Weergegeven is het seizoensgemiddelde en de met trendspotter berekende trendlijn, inclusief betrouwbaarheidsinterval (Bron: www.sovon.nl).

In 2008 is door Vogelbescherming Nederland (VBN) en Sovon Vogelonderzoek Nederland het jaar van de Scholekster georganiseerd om aandacht te vragen voor deze dramatische afname en om nader onderzoek te doen naar de oorzaken daarvan. Die oorzaken blijken divers en de Scholekster heeft tegenwoordig zowel in de winter als in de zomer een groot aantal problemen. Omvang en aard van die problemen kan bij deze extreem lang levende soort alleen achterhaald worden door een flink aantal jaren in een groot aantal gebieden onderzoek te doen. Om die reden werd begonnen met het opzetten van een *citizen science* netwerk van ringers die Scholeksters individueel kleurringen (zowel adulte dieren als bijna vliegvlugge kuikens) en waarnemers, die de individueel gemerkte Scholeksters aflezen en soms ook fotograferen.



Figuur 3. Links: dichtheidskaart (aantal broedparen per 100 ha) van de Scholekster in Nederland (Ens et al. 2011). Midden: schema van de problemen waar de Scholekster tegenwoordig mee te maken heeft in de broedgebieden en de overwinteringsgebieden (<https://www.chirpscholekster.nl/>). Rechts: verspreiding van de in Nederland overwinterende Scholeksters (Ens et al. 2011).

Het in 2016 gestarte onderzoeksproject [CHIRP](#), dat beoogde het relatieve belang en het cumulatieve effect van de verschillende bedreigingen te bepalen in de hoop het tij te kunnen keren (Figuur 3), bewijst hoe belangrijk dit *citizen science* netwerk is om goede schattingen te krijgen van de overleving in verschillende gebieden (Allen et al. 2019). Ook helpt dit onderzoek de verbinding te leggen tussen de verschillende overwinteringsgebieden en broedgebieden (Ens et al. 2019). Zeer waardevol zijn ook de gegevens van ringgroepen die niet alleen broedvogels en jongen kleurringen en aflezen, maar ook het aantal broedparen en het broedsucces meten (Ens 2024, Manche et al. 2025).

Doelstelling SOS en te verrichten werkzaamheden

De bevindingen uit het genoemde CHIRP onderzoek hebben duidelijk gemaakt dat het *citizen science* netwerk moet worden versterkt en uitgebreid. De ringers en waarnemers moeten beter worden ondersteund en het netwerk moet worden uitgebreid met weidevogelbeschermers en waar mogelijk ook het grote publiek. Daar komt bij dat de ondersteuning vanuit [CHIRP](#) in 2019 is weggefallen omdat het project en de financiering ervan afliepen in 2021 en alle aandacht in de laatste fase gericht was op het analyseren van de gegevens en publiceren over de onderzoeksresultaten. Om die reden is begin april 2019 de Stichting Onderzoek Scholekster (afgekort SOS) opgericht. De stichting heeft tot doel het initiëren, stimuleren en (laten) uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek naar Scholeksters en hun leefgebieden (met name door vrijwilligers), om hiermee bij te dragen aan hun bescherming. Uiteindelijke doel is om de neergaande trend van deze soort in Nederland te helpen keren, dus ook het stimuleren van effectieve beschermingsmaatregelen is een belangrijk doel. In de komende jaren richt de aandacht zich op de Scholeksters die in Nederland broeden, doortrekken en overwinteren. Omdat de Scholeksters zich niets aantrekken van landsgrenzen zullen we daar waar nodig op termijn ook samenwerkingsverbanden op internationaal niveau aangaan.

De stichting beoogt haar doelen te bereiken door:

1. Het in kaart brengen van bedreigingen en mogelijke beschermingsmaatregelen, zowel in de stad als ook aan de kust en in de buitengebieden.
2. Het stimuleren van onderzoek aan de effectiviteit van beschermingsmaatregelen en het stimuleren van effectief gebleken beschermingsmaatregelen
3. Het stimuleren en coördineren van demografisch onderzoek aan Scholeksters in Nederland, inclusief de recente trend van het broeden in stedelijk gebied.

4. Het onderhouden van contacten en het samenbrengen van onderzoekers, ringers, waarnemers, weidevogelbeschermers en andere betrokkenen.
5. Verbeteren en uitbreiden van onze communicatie via nationale media, de eigen website, nieuwsbrieven en pagina's op sociale media, zoals de Scholekster pagina op Facebook.

Hieronder zullen deze doelstellingen nog verder vertaald worden naar uit te voeren werkzaamheden. De website <https://www.scholekster.org/> is op 26 januari 2023 gelanceerd en functioneert goed. Er ontbreken echter nog belangrijke onderdelen en daaraan zal de komende jaren worden gewerkt. De ondersteuning voor verschillende doelgroepen verschilt als gevolg van het ontbreken van die onderdelen.

1. Ringers en ringgroepen – ondersteuning voldoende, alleen de interactieve ringgebieden-kaart moet nog afgemaakt worden.
2. Aflezers en waarnemers – ondersteuning voldoende
3. Beschermers en hun organisaties (bijvoorbeeld weidevogelbeschermers, Dierenbescherming) – uitbreiding lijkt nuttig in overleg met de betrokken organisaties
4. Betrokken burgers en het grote publiek (met name in de stad) – dit onderdeel loopt via de website <https://www.scholeksterophetdak.nl/>
5. Professionele onderzoekers – ontbreekt, moet nog ingevuld en toegevoegd worden.

Daarnaast zal de website algemene kennis over de ecologie en het gedrag (met filmpjes) van de Scholekster beschikbaar gaan stellen aan eenieder met interesse, net als relevante wetenschappelijke studies en onderzoeksrapporten voor een kleinere doelgroep. Ook zal er meer ruimte zijn voor nieuws en interactie met alle doelgroepen. De website is een belangrijke ondersteuning voor ringers en ringgroepen, naast een meer praktische ondersteuning op het gebied van vangmateriaal en aanschaf van ringen en kleurringen. In combinatie met de bestaande monitoring, zoals de watervogeltellingen en de broedvogelmonitoring van [Sovon Vogelonderzoek Nederland](#), zou de website ons in staat stellen een goed beeld te vormen van het reilen en zeilen van de Scholeksterpopulatie in Nederland. Wat aan dit overzicht nog ontbreekt is een jaarlijkse landelijke telling van jonge Scholeksters. De ambitie is hier komende jaren een begin mee te maken.

Om de doelstellingen van onze stichting op termijn te kunnen realiseren worden de volgende werkzaamheden voorzien:

[Bedreigingen in kaart brengen en beschermingsmaatregelen voorstellen en/of initiëren](#)

- ✓ Kritisch volgen van activiteiten en ontwikkelingen in de broed- en overwinteringsgebieden die een bedreiging kunnen zijn voor de scholeksterpopulatie.
- ✓ Beschermingsactiviteiten initiëren waar en wanneer gepast. Indien middelen van de stichting toereikend zijn hier ook financiële ondersteuning aan verlenen.
- ✓ Meer aandacht vragen voor de bescherming als weidevogel. Scholeksters broeden laat en vaak wordt de nestbescherming al gestopt voordat de laatste Scholeksters eieren hebben gelegd. Daarnaast verdient het aanbeveling als er meer aandacht komt voor bescherming in de kuikenfase.
- ✓ Ondersteunen van bescherming van Scholeksters in het stedelijk gebied middels het initiatief 'Scholeksterophetdak.nl'. Via dit initiatief is onze stichting inmiddels ook aangesloten bij het nieuwe [Nationaal Daken Plan](#) wat moet leiden tot een meer natuurinclusief bouwbeleid in heel Nederland.

Om deze doelen te bereiken is een goede samenwerking nodig met Sovon, DMP ([Deltamilieu Projecten](#)) en VBN:

- ✓ 2026 is het laatste jaar van het project Wij & Wadvogels tweede fase van VBN. SOS rapporteert hierover op <https://www.scholekster.org/wij-en-wadvogels/>.

- ✓ In 2026 zal het VBN project “Samen voor de Scholekster” worden gestart en wij verwachten daar samen met DMP een goede bijdrage aan te kunnen leveren.
- ✓ Wij streven ernaar de samenwerking met Sovon te verstevigen en misschien is het mogelijk de samenwerkingsovereenkomst aan te passen.

Onderzoek stimuleren en coördineren

- ✓ Organiseren van een jaarlijkse jongentelling in juni (dit betreft de jonge vogels die in hun tweede levensjaar nog niet naar het broedgebied terugkeren, maar in het overwinteringsgebied blijven overzomeren)
- ✓ Stimuleren dat verzamelde gegevens ook worden geanalyseerd en gepubliceerd. Leggen van verbanden tussen afzonderlijke onderzoeksprojecten waar gepast. Indien middelen van de Stichting toereikend zijn hier ook financiële ondersteuning aan verlenen.
- ✓ Bijdragen aan eventuele fondsenwerving voor onderzoeksprojecten die gebruik maken van het netwerk van vrijwilligers en door vrijwilligers verzamelde gegevens.
- ✓ Vrijwillige ringers ondersteunen en begeleiden.
 - Jaarlijks inventariseren van behoefte aan metalen VT-ringen en kleurringen bij de ringgroepen.
 - Op basis van behoeften nieuwe metalen VT-ringen en kleurringen aanschaffen, ringstrengen maken en verdelen onder de ringgroepen. Dit vereist een zeer degelijke administratie, opslag en distributie.
 - Handleiding opstellen over vangmethoden en het aanbrengen van kleurringen.
 - Handleiding opstellen voor het nemen van biometrische maten.
 - Handleidingen opstellen voor het inventariseren van broedende Scholeksters in verschillende habitats (dichtheid broedparen, broedsucces)
 - Controleren van door ringers ingevoerde ringgegevens in de door Sovon ontworpen invoer OYCDB. Na controle door SOS worden deze gegevens doorgezet naar SID (Scholekster Individu Database). SID wordt door Sovon beheerd en gesynchroniseerd met <https://submit.cr-birding.org/> en <https://www.griel.nl/>
 - Opleiding van nieuwe ringers stimuleren, zo mogelijk in samenwerking met Sovon, waarbij ook aandacht moet zijn voor het zoeken naar goede opleiders.
 - (Her)certificering van ringers organiseren, zo mogelijk in samenwerking met Sovon
 - Ringers zoeken voor opengevallen ringgebieden, zo mogelijk in samenwerking met organisaties voor weidevogelbescherming
 - Zoeken naar nieuwe ringgebieden in samenwerking met Sovon
 - Stimuleren dat er meer onderzoek gedaan wordt naar het broedsucces en de factoren die dat bepalen, zo mogelijk in samenwerking met Sovon en DMP
- ✓ Vrijwillige waarnemers ondersteunen en begeleiden
 - Waarnemingen van gekleurringde Scholeksters kunnen worden ingevoerd in een website. Medio 2020 is de overstap gemaakt naar een nieuwe website (van [Wadertrack](#) naar [Submit CR-birding](#)). Deze overstap is betaald vanuit het door TTW gefinancierde onderzoeksproject [CHIRP](#). Aanvullende fondsen zijn verkregen door SOS.
 - Met ingang van 2021 een jaarlijkse financiële bijdrage voor het in de lucht houden van de waarnemingswebsite [Submit CR-Birding](#). Sinds 2023 betaalt Sovon dit volledig.
 - Inventariseren van wensen van ringers en waarnemers ten aanzien van het verbeteren van de waarnemings-website [Submit CR-Birding](#) en waar nodig nieuwe fondsen verzamelen om de noodzakelijke aanpassingen in het programma te laten doen.
- ✓ De op 26 januari 2023 gelanceerde algemene, overkoepelende SOS-website verder uitbouwen en onderhouden. De website legt de verbinding tussen professioneel onderzoek aan Scholeksters en alle

vrijwilligers die onderzoek doen aan Scholeksters (vogels vangen en kleurringen, geringde vogels aflezen, tellingen verrichten, en waarnemingen verzamelen betreffende het broedsucces). Ook professionele en vrijwillige weidevogelbeschermers zullen hier 'hun ei kwijt kunnen'.

✓ De website

- Beschrijft de doelstelling van de stichting en de te verrichten werkzaamheden en helpt dit verder vorm te geven door samenwerkingen te stimuleren en te vergemakkelijken
- Geeft de contactgegevens van de stichting
- Bevat functionaliteit om een netwerk van Scholeksterliefhebbers te onderhouden waaruit ondersteuning en donaties kunnen worden gegenereerd
- legt een overkoepelende link met bestaande websites en sociale media:
 - [Submit CR-Birding](#) – waar aflezingen van gekleurringde Scholeksters kunnen worden ingevoerd
 - [Scholekster op het Dak](#) waar waarnemingen van Scholeksters in de stad en de bebouwde omgeving kunnen worden ingevoerd en advies wordt gegeven over bescherming (actief sinds 2019)
 - Overhevelen van belangrijke informatie van [CHIRP](#) met nieuws over het ondertussen afgesloten door NWO-domein Toegepaste en Technische Wetenschappen (TTW) gefinancierde onderzoeksproject [CHIRP](#) (*Cumulative Human Impact on biRd Populations*). Met name de kaart met ringgebieden en ringers is belangrijk. Er is een abonnement op MapHub genomen, maar de administratie van ringers en ringgebieden (zoals beschrijving ringgebied, bereikbaarheid ringers e.d.) moet ook op orde worden gebracht
 - De [birdring app](#) van waaruit aflezingen kunnen worden geüpload naar Submit CR-Birding en de life history weer kan worden gedownload
 - Gerelateerde websites zoals die van weidevogelbeschermers en de Scholekster facebook pagina maar ook relevant nieuws uit andere media
 - Informatie over trends en verspreiding via links naar www.sovon.nl
 - Handleidingen voor het vangen van Scholeksters, het meten en (kleur)ringen

Onderhouden van een netwerk

✓ Jaarlijks organiseren van een Scholeksterweekend met als doelen:

- Contacten tussen professionele onderzoekers, vrijwillige ringers, vrijwillige aflezers en beschermers te versterken
- Uitwisseling van onderzoekservaringen en waargenomen bedreigingen
- Aflezen van gekleurringde Scholeksters in de omgeving van de bijeenkomst
- Het landelijk netwerk van Scholeksterliefhebbers verder uitbouwen en onderhouden, ook om ingezet te worden voor onderzoek en bescherming
- (Her)certificeren van Scholekster-ringers

✓ Bouwen en onderhouden van een netwerk met onderzoeksinstituten, beschermingsorganisaties, media, overheden en andere stakeholders

- Intentie om hiermee onderzoek, bescherming en fondsenwerving te faciliteren

Communicatie

✓ Creëren van urgentie en aandacht voor de Scholekster om onderzoeks- en beschermingswerk te ondersteunen en fondsenwerving te vergemakkelijken.

✓ Verspreiding van opgedane kennis via

- Landelijke media (kranten, radio en televisie)
- Sociale media waaronder Scholekster Facebookgroep

- Berichten op de eigen website, die gedeeld kunnen worden met sociale media. Dit vereist aanpassing van de website: geen twitter/X, misschien wel bluesky etc. Iemand met kennis van zaken wat betreft het beheer van onze Social Media is hiervoor onontbeerlijk.
- ✓ Minimaal twee keer per jaar een nieuwsbrief, maar liever vier keer per jaar, zoals de afgelopen jaren is gelukt.
- ✓ Aanwezigheid en presentaties op relevante congressen en evenementen

Fasering over de periode 2026-2030

Een aantal activiteiten zijn al bestaand en zullen ook in de komende jaren doorgang blijven vinden. Dit betreft bijvoorbeeld het jaarlijkse Scholeksterweekend, alle ring- en afleesactiviteiten en het 'Scholeksterophetdak.nl' initiatief dat met participatie van betrokken burgers waardevolle onderzoeksresultaten oplevert voor dakbroedende Scholeksters.

Belangrijke activiteit is het uitbouwen van de op 26 januari 2023 gelanceerde overkoepelende website. Deze zal ondersteunend zijn voor de verdere integratie van de activiteiten qua onderzoek en bescherming van de Scholekster zoals aangegeven in de doelstelling van SOS:

- Beschrijving ecologie en gedrag, inclusief filmpjes
- Toegang tot wetenschappelijke artikelen
- Kaart met ringgebieden en beschrijving ringgroepen (dit vereist een goede administratie van ringers en ringgebieden)

In de jaren 2026 t/m 2030 willen we de diverse activiteiten op en via de website verder versterken en intensiveren. Het jaarlijks gaan tellen van jonge Scholeksters in heel Nederland is niet verder gekomen dan een pilot in de afgelopen jaren maar blijft een belangrijk doel. Om het aflezen in verschillende tijden van het jaar te stimuleren zullen ringlees challenges worden georganiseerd. Hiertoe zal ook de organisatie binnen onze stichting een verdiepingsslag behoeven met het uitbreiden van de commissies.

Vanaf 2026 is de intentie om onze onderzoeksactiviteiten ook uit te breiden naar omliggende Scholeksterlanden zoals België, Duitsland en Denemarken. Vertegenwoordigers uit die landen zijn nu ook al betrokken bij diverse onderzoeken en nemen soms ook deel aan het jaarlijkse Scholeksterweekend.

In de jaren 2026 zullen we samen met VBN, Sovon en DMP werken aan het plannen maken voor het project "Samen voor de Scholekster" en die uitvoeren.

Over de Stichting Onderzoek Scholekster

De Stichting Onderzoek Scholekster is opgericht in 2019 en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 74489909. RSIN 859921785. Triodos bank: NL65 TRIO 0379 6568 68 t.n.v. Stg Onderzoek Scholekster. Email SOSscholekster@gmail.com.

In de statuten is vastgelegd dat de termijn van een bestuurder drie jaar is, waarna verlenging mogelijk is. Het bestuur bestaat uit:

- Bruno J. Ens – voorzitter
- Jenny S.M. Cremer - secretaris
- Bart Sjoerdsma – penningmeester
- Bert Dijkstra – algemeen bestuurslid

De stichting heeft geen winstoogmerk en bestuurders ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden.

Organisatie en commissies

Om op termijn meer slagkracht te krijgen bestaan er naast het bestuur ook een aantal commissies op deelgebieden uit het SOS-beleidsplan. Die commissies worden aangestuurd door de verschillende SOS-bestuursleden.

Als aansturingsmodel zullen de bestuursleden in de SOS bestuursvergaderingen naast algemene SOS zaken ook punten naar voren brengen die op 'hun' commissies betrekking hebben. Naast deze vergaderingen hebben de commissies zelf ook hun eigen bijeenkomsten (of afspraken via videobellen). Wanneer gepast kunnen commissies ook op ad hoc basis aansluiten bij een SOS-bestuursvergadering. In de opzet van de SOS commissies wordt zoveel mogelijk beoogd de hoofdpunten van het beleidsplan te volgen. Hieronder is kort weergegeven hoe zich dat vertaalt in vier afzonderlijke commissies:

1) *Onderzoek en bescherming kust en buitengebied*

Deze commissie neemt voor een deel de activiteiten van CHIRP over en zal vooral verbindend/coördinerend gaan opereren. De komende jaren zal het project "Samen voor de Scholekster" veel aandacht vragen.

2) *Onderzoek en bescherming stad*

Dit is grotendeels een voortzetting van het vroegere Scholeksterophetdak.nl team. Onderdeel van dit team zal ook hopelijk jaarlijks een onderzoeker vanuit de WUR/NIOO of Sovon zijn voor de verwerking van de onderzoeksgegevens.

3) *Netwerk ringers en waarnemers*

Bij elkaar brengen van alle huidige individuele initiatieven rondom het ringen en aflezen. Deze commissie heeft de finale overgang van [Wadertrack](#) naar [CR-birding](#) geleid en organiseert het reeds enkele jaren bestaande jaarlijkse Scholeksterweekend. Deze commissie is in feite een hergroepering van reeds bestaande activiteiten.

4) *Communicatie*

Het beheren en actueel houden van de overkoepelende SOS website waar alle huidige scholeksterinitiatieven op een toegankelijke en logische manier samenkomen. De huidige Facebookpagina valt ook in deze scope, net als de woordvoering richting media. Ook alle andere vormen van publiciteit vallen onder deze commissie.

Wijze van verwerving van inkomsten

De stichting probeert financiering van haar doelen te verwezenlijken met subsidieaanvragen, legaten, schenkingen, persoonlijke giften en andere vormen van fondsenwerving. Wij hebben rekeningen bij de Triodos bank waar inkomsten binnen komen en van waaruit betalingen worden gedaan. De Stichting is een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). We houden ons aan de regels over de transparantie voor ANBI's en informatie hierover wordt op de website gepubliceerd.

Beheer en besteding vermogen

Wij maken jaarlijkse operationele kosten voor het beheer van de stichting. Deze bestaan uit het onderhouden van onze websites, nieuwsbrieven, bestuur, werkgroepen en overigen. De stichting werkt alleen met vrijwilligers zonder financiële beloning. Wij houden een minimaal eigen vermogen aan om de continuïteit van de stichting te kunnen waarborgen. Voor alle projecten die we uitvoeren in lijn met de doelen van de stichting zoeken en vinden we fondsen om deze te kunnen financieren.

Qua verslaggeving en verantwoording heeft SOS de intentie om zich te houden aan de richtlijnen zoals vastgesteld door Goede Doelen Nederland. Deze wordt jaarlijks gepubliceerd op de website scholekster.org

Partners

Op dit moment werkt onze stichting samen met onder andere Vogelbescherming Nederland, Deltamilieu Projecten, de Radboud Universiteit, Cooke University en de Rijks Universiteit Groningen (Thomas Lameris). Als onderdeel van het publiciteitsplan zijn ook relaties opgebouwd met Vroege Vogels en diverse landelijke en regionale dagbladen. Er is een samenwerkingsovereenkomst met Sovon Vogelonderzoek Nederland. Vanwege nieuwe wensen vanuit SOS is het streven die samenwerkingsovereenkomst aan te passen.

Literatuur

- Allen, A. M., B. J. Ens, M. Van de Pol, H. Van der Jeugd, M. Frauendorf, K. Oosterbeek, and E. Jongejans. 2019. Seasonal survival and migratory connectivity of the Eurasian Oystercatcher revealed by citizen science. *The Auk: Ornithological Advances* **136**:<https://doi.org/10.1093/auk/uky1001>.
- Ens, B. J. 2024. Rapportage SOS over Scholeksters voor Wij & Wadvogels fase 2 - seizoen 2024. Stichting Onderzoek Scholekster (SOS), Den Burg.
- Ens, B. J., B. Aarts, C. Hallmann, K. Oosterbeek, H. Sierdsema, R. Slaterus, G. Troost, C. van Turnhout, P. Wiersma, E. van Winden, and J. Nienhuis. 2011. Scholeksters in de knel: onderzoek naar de oorzaken van de dramatische achteruitgang van de Scholekster in Nederland. Nijmegen.
- Ens, B. J., M. van Leeuwen, K. Oosterbeek, J. Nienhuis, and A. M. Allen. 2019. Overwinteringsgebieden van in Nederland broedende Scholeksters. *Limosa* **92**:74-86.
- Manche, P., B. Ubels, P. de Boer, K. Koffijberg, and S. Duijns. 2025. Voortgangsrapportage Wij&Wadvogels projectlocaties en verdiepende monitoring voor kustbroedvogels en weidevogels broedseizoen 2024. Sovon-rapport 2025/13, Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Wortel, M., P. van Els, T. Glastra, and E. Kleyheeg. 2024. Resultaten van het Jaar van de Scholekster. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.